

Om Ernst Verwohlt

af Erling Bondesen

Ernst Verwohlt er rigtig roskildenser, født i byen den 1. oktober 1923 og student fra Roskilde Katedralskole i 1942. Han har således i barndommen og i teenage-årene kunnet suge til sig af den historiske atmosfære og oplevet den autentiske 'matador-by'.

Efter en studietid på 7 år, hvorunder han var regensianer, blev han, hen over 2. verdenskrigs ophør og de turbulente efterkrigsår, juridisk kandidat i 1949. Han aftjente herefter sin værnepligt og hjemsendtes som secondløjtnant i Artilleriet 1950.

Herefter førte den militære løbebane yderligere til rang af premierløjtnant af reserven i Artilleriet i 1962.

Som grøn jurist blev Verwohlt i 1951 fuldmægtig i Københavns Amt før i 1961 at vende tilbage til Roskilde som amtsrådssekretær i Roskilde Amtsråd. I 1969 blev Verwohlt amtsdirektør i det 'nye' Roskilde Amt, hvor han straks måtte gennemføre de store forvaltningsmæssige reformer (kommunalreformen) i 1970 og årene derefter. Det var således jomfruelig grund at dyrke og Roskilde Amt blev derfor også præget af Verwohlts måde at administrere på, af hans positive forhold til skiftende politiske 'arbejdsgivere' og ikke mindst af hans person. Dette præg giver sig synligt udslag i flere af amtsgårdens 'finesser' og ikke mindst i den kunstneriske udsmykning, hvor de kendteste malere fra første halvdel af dette århundrede overalt hænger på væggene. Ligeledes ville de skulpturelle perler, der pryder amtsgården inde som ude, næppe have været der uden Verwohlt. At Roskilde Amt som vel det eneste i landet har sin egen sangbog og at øllerne på amtsgården bar amtets særlige våbenprydede etiketter hører også til finesserne.

I 1974 oprettedes Hovedstadsrådet, hvorved råderummet for hovedstadsområdets amter reduceredes og de amtslige forvaltninger

i nogen grad måtte sadle om. Roskilde Amt vedblev dog udadtil over for borgerne at være en integritet, hvilket ikke mindst skyldtes forvaltningen og dermed Verwohlt. Da Hovedstadsrådet den 1. januar 1990 nedlagdes kunne Verwohlt derfor med sindsro give depechen videre og trække sig tilbage, ikke til et stille otium, men til en mere tilbagetrukket position som konsulent for amtet indtil 1993.

Har Verwohlt ikke i sit arbejdsliv haft de mange forskellige arbejdspladser, faktisk kun to, har han til gengæld i organisatorisk henseende gjort sig gældende på mange fronter.

I det meste af sin periode som amtsrådssekretær var han fra 1965 til 1970 formand for amtsrådssekretærforeningen, fra 1970 til 1973 var han medlem af bestyrelsen for det Provinskommunale juristforbund, og da det blev muligt i 1970 tillige formand for Amtsdirektørforeningen, en position han bestred i 15 år.

I lokalmiljøet var han fra 1963 til 1987 revisor for Roskilde Sparekasse.

Men Verwohlt er ikke kun embedsmanden, men så sandelig også det mangesidede kulturelle menneske med de mange interesser, der ikke bare legedes med på hobbyplan, men som også dyrkedes på videnskabeligt niveau. Dette festskrift afspejler i sine temaer interesserne, historien, arkæologien, heraldikken, kunsten, og allerhelst med en lokal dimension. Og så - selvfølgelig - satyren Gustav Wied, næsten som var der et åndeligt slægtskab.

Den store og videnskabelige interesse er heraldikken og Verwohlt har i kraft af sine vægtige afhandlinger været med i frontlinien indenfor dette område. Han er medstifter af Societas Heraldica Scandinavica eller Heraldisk Selskab og var dets formand fra 1959 til 1965. At heraldik gennem Verwohlt er blevet dagligdag i Roskilde viser det heraldiske ur på amtsgården smukt, men det er også et fremstående eksempel på integrationen af arbejde og interesse og dermed kultur. Verwohlt blev i 1977 medlem af l'Academie Internationale d'Heraldique og 1984 æresmedlem af Heraldisk Selskab.

Historien er baggrund for heraldiske studier, men er for Verwohlt mere end blot et redskab. Det har for os i Historisk Samfund stået klart ikke bare ved de 25 år Verwohlt har været formand og redaktør af årsskriftet og andre udgivelser, ikke mindst tre-bindsværket om

Roskildes historie, men også gennem det utrættelige arbejde for lokalhistorien. Verwohlt forestillede sig et nærmere samarbejde mellem de mange lokalhistoriske grupper og foreninger i amtet, først og fremmest om de omkostningskrævende publikationer, men nok også videre. Offentliggørelse af historisk viden og dokumentation er en fundamental kulturtilkendegivelse, der dels beriger og inspirerer den lokalhistorisk interesserede, men som også er nødvendig, for at eftertiden kan erkende nutidens tanker om fortiden. Men i nutidens medieverden er det ydermere nødvendigt med en slagkraftigt formidling d.v.s. et vist stort oplag og en bred distribution. Dette budskab er trods Verwohlts ihærdighed ikke trængt igennem. Måske var han for tidligt ude?

Arkæologien, den stumme materielle side af historien, har haft Verwohlts store interesse, ikke kun når udgravningerne foregik i hans egen have - nabo til Sankt Ibs Kirkeruin - men også når lejlighed bødes, ikke mindst i amtets regie. Talrige er de arkæologiske udgravnings-projekter, der har haft amtets økonomiske støtte. Også bevaringsarbejdet som historisk dimension har Verwohlt engageret sig i. Mosede Fort er her et eksempel, der senest har givet sig udslag i publikationen om fortets historie og rolle i Københavns forsvar.

På kunstens område er det allerede nævnt, at Verwohlt som amtsdirektør satte sit præg gennem amtets kunstpolitik, men han har også været med til at præge byens kunstliv bl. a. som formand for Roskilde Kunstmuseum fra 1993, et formandskab, der stadig fortsætter i et sejt træk for at etablere et sjællandsk Keramik-museum i byen.

Ernst Verwohlt er ridder af første grad af Dannebrog.